

Διεύθυνση κα. Διεύθυνση Γνω
κ. Βλάχο 24/5/87

ΑΡΧΕΙΟ

ΕΡ.: Πού βρίσκεται αυτή τη στιγμή η οικονομία; Ποιό θα λέγατε ότι είναι το στίγμα της;

ΑΠ.: Αυτή τη στιγμή η οικονομία βρίσκεται στο δεύτερο χρόνο ενός προγράμματος σταθεροποίησης, το οποίο κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του επέτυχε, με οριακές αποκλίσεις, τους στόχους που είχε θέσει. Συγκεκριμένα ο πληθωρισμός μέσα στον χρόνο ήταν 16,9% έναντι 16% του στόχου, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν 1.704 εκ.δολλ. έναντι 1.700 εκ.δολλ. του στόχου και τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα σαν ποσοστό στο Α.Ε.Π. μειώθηκαν κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες, περίπου όπως ήταν ο στόχος. Επίσης είναι σημαντικό να τονισθεί ότι οι στόχοι αυτοί επιτεύχθηκαν χωρίς αύξηση της ανεργίας και με αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος περισσότερο από μια ποσοστιαία μονάδα. Από την εξέλιξη του α' τετραμήνου του 1987 φαίνεται ότι υπάρχει κάποια διάσταση μεταξύ στόχων και πορείας της οικονομίας και παρατηρούνται αποκλίσεις κυρίως στον πληθωρισμό που θα πρέπει να αποδοθούν σε εποχικούς παράγοντες και στην εισαγωγή του Φ.Π.Α. από 1.1.1987.

Το ισοζύγιο μπορεί να μη δίνει καλύ εικόνα στην αρχή του έτους, οι βελτιώσεις όμως που προβλέπεται να γίνουν στη συνέχεια θα διαφοροποιήσουν τα δεδομένα. Η πιστή λοιπόν εφαρμογή του προγράμματος θα οδηγήσει και εφέτος στο να πλησιάσουμε τους στόχους. Ας σημειωθεί ότι και πέρσι διατυπώθηκαν έντονες επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος το πρώτο εξάμηνο, επιφυλάξεις που δεν επαληθεύτηκαν.

ΕΡ.: Τι θα γίνει αν δείξει ξαφνικά ότι πάει πάλι να πάρει τον κατήφορο, έτσι άστατη και απρόβλεπτη που είναι συχνά η εξέλιξή της. Τι θα κάνετε σ'αυτή την περίπτωση;

ΑΠ.: Η οικονομία επηρεάζεται πολλές φορές από απρόβλεπτους και εξωγενείς παράγοντες όπως είναι αυτή την στιγμή οι ζημιές των δυσμενών καιρικών συνθηκών και η τιμή του πετρελαίου που ακολουθεί πορεία ανοδική.

Η οικονομική πολιτική που εφαρμόζεται αποτελείται από ένα σύνολο μέτρων - δημοσιονομική, νομισματικής, εισοδηματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Η κυβέρνηση έχει την δυνατότητα αλλά και

πολιτική βούληση να λάβει όλα εκείνα τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα ώστε η οικονομία να ακολουθήσει την τροχιά του σταθεροποιητικού προγράμματος, την αναγκαιότητα του οποίου κανείς δεν αμφισβητεί. Με τα δεδομένα αυτά τυχόν εκτροπή των οικονομικών εξελίξεων που δεν θα οφείλεται σε εξωγενείς μη ελεγχόμενους παράγοντες, θα προέρχεται από την μη πιστή τήρηση του σταθεροποιητικού προγράμματος, συνεπώς στην περίπτωση αυτή η συνταγή είναι πιστή εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος. Σε περίπτωση που μεταβληθούν τα εξωγενή μη ελεγχόμενα δεδομένα, η Κυβέρνηση θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα κατά περίπτωση αφού προηγουμένως μελετήσει τα νέα δεδομένα.

ΕΡ.: Έχετε δηλώσει ότι και στην καλύτερη περίπτωση θα χρειαστεί ίσως μιά αυξημένη προσοχή και το 1988 και το 1989 και το 1990 και το 1991. Τι ακριβώς σημαίνει αυτό; Μήπως ότι θα πρέπει να συνεχισθεί για μιά ακόμα τετραετία κάποιο είδος ηπιότερης λιτότητας;

ΑΠ.: Το πρόγραμμα οδηγεί σε μια φάση ανάκαμψης για τα επόμενα έτη. Όμως τα χρόνια αυτά θα χρειαστεί μια αυξημένη προσοχή ώστε ο πληθωρισμός να πλησιάσει το μέσο όρο των χωρών της Ε.Ο.Κ., το έλλειμμα του δημόσιου τομέα, ως ποσοστό στο Α.Ε.Π., να σταθεροποιηθεί σε μονοψήφιο αριθμό και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών να είναι τόσο, ώστε να χρηματοδοτείται με την αυτόνομη εισροή ειδικωτικών κεφαλαίων. Η αυξημένη αυτή προσοχή σημαίνει ότι θα απαιτηθεί προσεκτική διαχείριση των δημοσίων δαπανών, εξυγίανση των ασφαλιστικών οργανισμών και δημοσίων επιχειρήσεων, αύξηση της παραγωγικότητας αναβάθμιση της ποιοτικής στάθμησης των προϊόντων μας και διατήρηση της ανταγωνιστικότητας.

Πρέπει να τονισθεί ότι στόχος της κυβέρνησης δεν είναι να μειωθεί η ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη. Επιθυμία της κυβέρνησης είναι όπως η κατανάλωση δημόσια και ιδιωτική αυξάνει χωρίς όμως να διακυβεύεται η πορεία της οικονομίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί αν η κατανάλωση αυξάνει μεν σε σταθερές τιμές, αλλά με ρυθμούς μικρότερους από την αύξηση του Εθνικού προϊόντος. Τούτο επιτρέπει

και την αύξηση του μεριδίου των αποταμιεύσεων και έτσι την χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων με επιταχυνόμενο ρυθμό. Η πολιτική αυτή είναι σαφώς αναπτυξιακή και με κανένα τρόπο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν πολιτική λιτότητας.

ΕΡ.: Πόσο θα φτάσει τελικά ο λογαριασμός που θα πληρώσουν οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι γι' αυτή την αναγκαία προσπάθεια που λέγεται σταθεροποίηση της οικονομίας; Ποιές θα είναι δηλαδή οι απώλειες που θα έχουν στο εισόδημά τους όταν θα τελειώσει και το 1987; Και από την άλλη πλευρά ποιά θα είναι το αντάλλαγμα που θα πρέπει να προσδοκούν για τις θυσίες που κάνουν από τον Οκτώβριο του 1985;

ΑΠ.: Με την εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος το πραγματικό ακαθάριστο εισόδημα του μέσου μισθωτού έχει μειωθεί από τον Οκτώβριο του 1985 και μετά κατά 8,2% περίπου. Το 1987 η πραγματική μείωση θα εξαρτηθεί από την πορεία του πληθωρισμού.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι πραγματικές απώλειες των μισθωτών δεν είναι θέμα απλής αριθμητικής και δεν είναι εύκολο να υπολογισθούν. Για παράδειγμα, οι μειώσεις των πραγματικών μισθών είχαν σαν αποτέλεσμα την επιβράδυνση της αύξησης του ανά μονάδα κόστους εργασίας, την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την εξασφάλιση χολιάδων θέσεων εργασίας. Δεν γνωρίζω πως είναι δυνατόν να αποτιμήσουμε το κέρδος αυτό έτσι ώστε να το συγκρίνουμε με την μείωση του πραγματικού εισοδήματος.

Το αντάλλαγμα της μείωσης του πραγματικού εισοδήματος των μισθωτών, θα είναι μια οικονομία σε ανάκαμψη με χαμηλούς ρυθμούς πληθωρισμού, με αύξηση των εξαγωγών και υποκατάσταση των εισαγωγών, με αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης και τέλος με μειούμενο εξωτερικό χρέος. Σήμερα ο κάθε Έλληνας πληρώνει 40.000 δρχ. περίπου για να εξυπηρετηθεί το εξωτερικό χρέος. Με λίγα λόγια ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο στηριγμένο σε μια οικονομία που αναπτύσσεται δυναμικά με συνεχή περιορισμό των διαρθρωτικών αδυναμιών και όχι στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης χωρίς δημιουργία παραγωγικού μηχανισμού.

ΕΡ.: Μέχρι που πιστεύετε ότι μπορούμε να ρίξουμε τον πληθωρισμό του χρόνου ή και τον παραπάνω χρόνο αν τα καταφέρουμε φέτος να τον κρατήσουμε στο 13-14%. Και όσον αφορά τα ελλείμματα, νομίζετε ότι αν συνεχίσουμε την προσπάθεια με την ίδια συνέπεια θα μπορέσουμε να τα περιορίσουμε σε απολύτως ελεγχόμενα όρια;

ΑΠ.: Επειδή μια μικρή χώρα, όπως η Ελλάδα, επηρεάζεται αποφασιστικά από το διεθνές περιβάλλον, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας το ότι οι χώρες του ΟΟΣΑ έχουν μπει σε μια φάση βραδείας αλλά σταθερής οικονομικής μεγένθυσης με πολύ χαμηλούς ρυθμούς πληθωρισμού. Η πραγματικότητα αυτή μας υποχρεώνει να δώσουμε πρωταρχική σημασία στη καταπολέμηση του πληθωρισμού, προκειμένου να αποφευχθούν συνεχείς διολισθήσεις ή υποτιμήσεις του εθνικού μας νομίσματος που θα ήσαν αναγκαίες για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς μας στη διεθνή αγορά. Κατά συνέπεια οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι μας, όσον αφορά την εξέλιξη των τιμών, πρέπει να είναι η επίτευξη μονοψήφιων ρυθμών πληθωρισμού με συνεχή τάση αποκλιμάκωσης. Έτσι αν στο χρόνο που διανύουμε συγκρατηθεί η αύξηση του Δ.Τ.Κ. κοντά στο στόχο που έχει θέσει η κυβέρνηση - πράγμα βέβαια που θα εξαρτηθεί από την αυστηρή τήρηση της εισοδηματικής, νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής μας - τότε το 1988 θα πρέπει να επιδιώξουμε μια μικρότερη βελτίωση. Προϋπόθεση βέβαια είναι ότι δεν θα αλλάξει σημαντικά κάποιος παράγων στο διεθνές περιβάλλον (π.χ. η τιμή πετρελαίου) που επηρεάζει και μας.

Τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα συγκρατήθηκαν στα επίπεδα περίπου που είχαν προγραμματιστεί και οι δανειακές ανάγκες του δημόσιου τομέα σαν % στο ΑΕΠ δεν απεκλιναν σημαντικά από το στόχο. Αυτό δείχνει ότι έχουμε ξεκινήσει σωστά και αν εφαρμόσουμε με συνέπεια το σταθεροποιητικό πρόγραμμα θα βελτιώσουμε τον έλεγχο των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Όπως είναι γνωστό στα ελλείμματα συμβάλουν οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και ιδίως οι Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, γεγονός που επιβάλλει την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξυγίανσης. Για ν' απαλειφθεί η εντύπωση ότι οι δαπάνες των ΔΕΚΟ δεν ελέγχονται, σας αναφέρω ότι οι διαχειριστικές δαπάνες των μεγάλων επιχειρήσεων μειώθηκαν πέρυσι σε σταθερές τιμές κατά 10,9%. Φέτος προβλέπεται να μειωθούν κατά 4,8%.

ΕΡ.: Ολοι θέλουμε ασφαλώς να πετύχει η σταθεροποίηση. Ομως αμέσως μετά θα χρειαστούμε τις απαραίτητες επενδύσεις. Είναι όμως γνωστό ότι οι ιδιώτες επιχειρηματίες έχουν τη δική τους αντίληψη για την οργάνωση της οικονομίας και της κοινωνίας. Πιστεύετε ότι τελικά θα κάνουν τις επενδύσεις που έχουμε ανάγκη για να περάσουμε στην ανάπτυξη;

ΑΠ.: Αναμφισβήτητα οι επενδύσεις αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη μίας χώρας και αν θέλουμε να κερδίσουμε μια καλύτερη θέση στη διεθνή αγορά, θα πρέπει να αυξήσουμε το μερίδιο των επενδύσεων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μας.

Η σταθεροποίηση της οικονομίας κάτω από τις σημερινές συνθήκες αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να έχουμε ουσιαστική ανάκαμψη των επενδύσεων ιδίως στον μεταποιητικό τομέα. Και τούτο γιατί η μεν μείωση του πληθωρισμού καθιστά ευχερέστερο τον προγραμματισμό των επενδύσεων η δε μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών καθιστά ευχερέστερη την χρηματοδότηση της εισαγωγής μηχανολογικού εξοπλισμού. Μετά τη σταθεροποίηση και τη διόρθωση των ανισορροπιών που χαρακτηρίζουν την οικονομία μας, η αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων θα αποτελέσει μια πολύ πιο εύκολη υπόθεση απ'ότι σήμερα. Παράλληλα η κυβέρνηση ενθαρρύνει (με βελτιώσεις στον επενδυτικό νόμο 1262/82) τις επενδύσεις υψηλής τεχνολογίας και εκσυγχρονισμού του παραγωγικού δυναμικού των επιχειρήσεων. Πρόσφατα έχει ανακοινώσει ένα σχέδιο άμεσης δράσης για τη προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων με στόχους μεταξύ άλλων τη ταχύτερη και συνοπτική διαδικασία έγκρισης και έναρξης υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων και την άμεση τραπεζική χρηματοδότηση των εγκρινόμενων επενδύσεων με ενιαιοποίηση των παράλληλων διαδικασιών Υπουργείου Τραπεζών.

Κατά συνέπεια διαμορφώνονται οι συνθήκες εκείνες που θα οδηγήσουν στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων. Εξ άλλου και το 1985 και το 1986 οι ιδιωτικές επενδύσεις σημείωσαν μετά από αρκετά χρόνια κάποιο αυξητικό ρυθμό μεταβολής. Δεν βλέπω το λόγο, με βάση και αυτά που αναφέρθηκαν πάρα πάνω, γιατί τώρα θα αντιστραφεί αυτή η τάση.

ΕΡ.: Με την ανεργία που παίρνει διαστάσεις σοβαρού κοινωνικού προβλήματος τι θα κάνετε; Ποιά είναι δηλαδή τα σχέδιά σας για να γυρίσουν πάλι στη δουλειά οι άνεργοι και τι θα κάνει η κυβέρνηση για να απορροφηθούν όλοι αυτοί οι νέοι μας που θέλουν και έχουν δικαίωμα να εργαστούν;

ΑΠ.: Η ανεργία σήμερα στη χώρα μας δεν έχει τέτοιες διαστάσεις, ώστε να δημιουργεί ένα "σοβαρό" κοινωνικό πρόβλημα. Το % ανεργίας στις χώρες της ΕΟΚ, είναι κατά πολύ μεγαλύτερο. Είναι περίπου 12% ενώ σε μας 7,5%. Είναι σημαντικό ότι το 1986 η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και η μείωση των ελλειμμάτων έγιναν χωρίς την αύξηση της ανεργίας.

Πάντως γενικότερα η ανεργία συνδέεται με τις θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στην οικονομία κάθε χρόνο. Έτσι η πρόβλεψη για αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων για τα επόμενα χρόνια, σε συνδυασμό με τα μεγάλα δημόσια έργα που πρόκειται να εκτελεστούν στη χώρα μας (μετρό, εκτροπή Αχελώου, ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου, εργοστάσιο Αλουμίνης κλπ), δημιουργούν τις προϋποθέσεις σε μακροχρόνιο επίπεδο για αύξηση της απασχόλησης.

Παράλληλα δεν πρέπει να αγνοούνται τα βραχυχρόνια μέτρα καταπολέμησης της ανεργίας που έχει πάρει η κυβέρνηση, όπως τα προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης του ΟΑΕΔ και η γενικότερη δραστηριοποίησή του με την ίδρυση και λειτουργία των πρότυπων γραφείων εργασίας που παρεμβαίνουν ενεργά για να προσαρμόσουν τη προσφορά και ζήτηση εργασίας, τα μέτρα περιορισμού της πολυθεσίας, της απασχόλησης των συνταξιούχων και της κατάργησης των υπερωριών του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

ΕΡ.: Πόσο τελικά και πώς μπορούμε να μεγαλώσουμε αυτή την πίτα που λέγεται εθνικό προϊόν για να εξασφαλίσουμε όλοι ένα ικανοποιητικό μερίδιο στο εισόδημα και μιά σταθερή απασχόληση στην παραγωγή;

ΑΠ.: Για να αυξηθεί το εθνικό προϊόν χρειάζεται η συνεισφορά όλων των συντελεστών της παραγωγής. Πρώτα απ'όλα χρειάζονται επενδύσεις.

Απαιτείται να αυξηθεί η συμμετοχή των επενδύσεων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν. Για να γίνει αυτό χρειάζονται πόροι που θα προέλθουν από τις ιδιωτικές αποταμιεύσεις. Αρα χρειάζεται να αυξηθούν οι αποταμιεύσεις, δηλαδή να μειωθεί η κατανάλωση. Αυτό ακριβώς, μεταξύ των άλλων, προσπάθησε να κάνει και το σταθεροποιητικό πρόγραμμα της κυβέρνησης, γιατί όπως πολλές φορές έχει τονιστεί, καταναλώνουμε περισσότερα από όσα μπορούμε να παράγουμε. Ένα δεύτερο στοιχείο που χρειάζεται είναι η αξιοποίηση της τεχνολογίας για τη βελτίωση της παραγωγικής διαδικασίας, παράλληλα με την αύξηση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα. ^{Επει} Η κυβέρνηση ενθαρρύνει (μέσω βελτιώσεων στο Ν.1262/82) τις ιδιωτικές επενδύσεις υψηλής τεχνολογίας, επεκτείνει την εισαγωγή της πληροφορικής στις δημόσιες υπηρεσίες, προσπαθεί μέσω σεμιναρίων (π.χ.ΕΛΚΕΠΑ) να αυξήσει τη παραγωγικότητα των εργαζομένων κλπ.